

Z českých mlýnů

Napsal Karel Tůma.

Když se člověk zmýlí v adrese.

Eh! Pekelná horka! Člověk aby měl deputát na tu žízeň! Stěnal prorostlý stárek. "Před chvílí jsem se koupal a už jsem zas celý mokry. Přece jen zima lepší."

"Šlaka lepší!" zavrtěl záporně hlavou hubený pilař. "Já bych vám jen tak přál prodělat jednu zimou na některém klepáči v horách; když to tak všechno zamrzne na kost' od česlic až do hřídele, když se musejí každý den ošekávat rampouchy u žlabu, jako table moje noha, a potom když jste to nejméně ošekali, začne se chumelit a do rána všechno zavát jako v peřinách, sotva nos můžete vystrčit ze závěje, a zas abyste týden prohazoval cesty. A řekne? Tu máte v zimě taky!"

"Což je o to," smál se stárek, „obzvláště takový pijarista jako vy! A kde jste to v které Sibérii, Ktepelo, ať dělal, že jste se tam musili prosekávat z ledu jako Eskymáci?"

"V Krkonoších, na Vrchlabu, na takové horské klepandě; nad námi byl jen ještě jediný mlýn na potoco, výše už nebylo sice, tam už lišky dávaly dobrou noc."

"Kam jste to tam až zalezl, Ktepelo, mezi Němce?" divila se celá šalanda.

"Inu, zalezl," usklíbil se potoučle pilař; „člověk v mládí vyvede lečjakou strakatou hloupost. Setkal jsem se na Pace se starým kamarádem, který šel po vodě. Vypravujeme si tak v pravo v levo, chudák měl na jedno oko čuk: a tu pak mě teď našel na své neštěstí v ženských pro to oko. Kdyby prý měl taková dvě zdravá blikadla jako já, tamhle nedaleko Vrchlabí že prý moh' udělat terno! Ucházející ještě vdova s dcerou jako lůsk, mlyněk jako klíčka a všechno bez dluhu: to prý mohlo být hnězdečko pro řádného sekerníka."

"A co pak tam nemají ani stárka, ani mládka k světu?" ptám se a slyším, že je tam jen stárek a ten je hrbatý. Bylo to v nejkrásnějším létě, já ještě mladík v nejkrásnějším věku — a tohle mi říká: inu partie, duhého dne už jsem klusal do hor jako s keserem. Přijdu, a skutečně mlyněk jako klíčka, paňmama jako pivovárka a dcera jako růže a stárek, sice hodný, veselý chlapík, ale potouchený, chudák, jako klíč. Rozumí se, že jsem hned našel jakožto fortelný krajánek na oskřipáno botu, či vlastně patu, prošel za odpodínutí na pár dnů a víc se odtamtud nehnul. Za týden už si mne tak oblíbili, že si mne tam nechali za mládka. Já dělal náhého člověka, toť se dá myslet. Nepil jsem, dřel se jako mezulán, mluvil jako kniha, zkrátka, sám jsem se sobě divil, jak dovedu hrát na svateho. Konečně, když už se mi zdálo, že se tomu začíná dceruška maminčina taky už skoro divit, osmělil jsem se a začnu rozvažovat. Hodím po ní nějakolkrát zamilovaně očima, ona se zapýtí, usměje a za tři neděle už jsme si kradli hubičky, jen to mlaskalo. Pípadalo mi sice, že za to paňmama na mne nějak po struhadle zahlíží, jako by něco merčila, ale já si myslil: s pánem Bohem, merči dál, až zmerčíš všecko; potom si jednoduše s Andulou doámé srdce, předstoupíme před tebe, řekneme: "My jsme svoji, nás už nikdo nerozdvíjí a co si s námi počneš? Ale vykoukejte, lidé, někdy fortelnost ženšou! Zajely někým k'tetám na posvícení, na to přijel na návštěvu zas nějaký Němec, — náramně uctívá a druhého dne světlí mi moje Andula, že se — maminka bude vdávat! Já zůstal, jako když do mne praští: "Maminka?" křikám. Inu, prý ano, za toho Němce."

"Hahaha! Tak jste se zmejlil v adrese, Ktepelo?"

"Na čisto. Ale prosím vás, kde by to komu z vás napadlo: když přijдете na místo, kde je zolstá vdova s třiletou dcerou, abyste nechali osmáčky a koušili do čtyřlístky? A ona zatím, babinet, ještě sama chtěla užít světlu. No, nebýt Anduly, byl bych v tu chvíli sebral všech pět štek a hajdy odtud, víckrát by mne to hnědo nezbláznilo. Tak jsem ale všel ode dne do dne, až jsem tam zamrzl pod novým paňmama strom. Němce. A pane, když se takový náhodou dostane č-

ským systém do brlohu, ten se zná roztahovat. Jen se ohláš, už ho bylo všude až hořko. Jak jsem povidal: mohlo mrznout jen šindele praštěly, my museli pracovat se stárkem v lednici, a když se konečně nebe nad námi smilovalo a napadlo sněhu, že nemoh' nikdo s troškou do mlýna, zase nás honil od správy ke správce, a když už nebylo pranic co dělat, musili jsme celé boží večery v čeledníku s ostatními peří drát."

"Hahaha! To jste se musel vyjmít, Ktepelo, znamenitě."

"No, to víte, k vůli děvčeti udeřil člověk, blázen-mládek leccos. Však není nikdy tak zle, aby nebylo ještě hůř. Nedaleko, tak asi uprostřed cesty mezi Horním a naším klepáčem byla vesnice Bučina; nevím, zdali tam snad někdy bučivali, ale teď se o ní povidalo, že prý jsou tam náramně vykoukaní pazdenci, před kterými se prý v lese každá borovice třese. Kdo prý není na Bučině pylákem, je jistě pašerákem, a kdo není ani tím, ani oním, ten prý je zas jiným ptákem. Aspoň náš "her fotr" měl před Bučinskými náramný respekt. Dal všude nadělat pořádných zámků a pochlídl si i dvojku, kterou měl pořádnou viset nad postelí. Když pak se mu jedné noci ztratil pes, nikdo mu nevymluvil, že mu ho Bučiništr utratili, aby nás co nevidět mohli přepadnout. Strach má velké oči, ale ten Němec je měl jako lucerny, a my se stárkem to měli první odstonat. Chasa z Horního pozvala nás na příští neděli do Bučiny k muzice. Proněvad' nebylo dočista nic na práci, řekl jsem v neděli po lednách panu otci Němci jakoby se to rozumělo samo sebou, že se strojíme dnes do Bučiny k muzice."

"Wos?! vykřikne ale Němec, jakoby mu k měšci sabal, a — prý ne, to že nejde, abychom šli oba dva na flám a k tomu ještě do Bučiny, aby prý ti zloději tam ihned věděli, že je mlýn prázdny a že mohou přijít. Zkrátka a dobře: řádně z nás že prý musí zůstat doma. Čepejlili jsme se jak jsme mohli, ale mluvte s ním, když je Němec. V létě bych mu byl na hodinu vypřál, leč v takové zimě tam v té Sibérii... . Nezbývalo tedy nežli že jsme metali los, to jest krejcar, komu padne štěstí. Padlo stárkovi. "No, tak jdi, bratře," povidám, "ale nelekni se, příjdu-li v noci pro tebe!" Stárek jen mrknul a už pospíchal. Já se tu ale s moji Andulou utěšoval až do večera, pomáhal ještě starému všechno zatarasit a uzamýkat na dva západy — ba stlal jsem si před ním naschvál i své "kútě". Spal' jsem hned vedle jejich světnice v komoře v prvním patře, kdežto stárek spával dole v šalandě, zrovna pod světnicí. Avšak sotva jsem cítil, že všechno vedle spí, vykřiknu se boby v ruce po špičkách ze své komory, po schodech jako kočka zticha do mlejnice, tam vezmu si připravenou již lucernu, s ní do podkolí, dírou u hřídele ven do lednice. Tam jsem sjel po kole dolů do zamrzlé strouhy — rozžal si lucernu a hajdy do Bučiny k muzice. Dorazil jsem tam, ještě nebylo jednáct. No a teď jsem si, pane, za to dopřál. Stárek byl taky pořádně rozmašřovaný a tak jsme bavili celou hospodu v jedné tufě, pokud bylo šoufku v kapse. Ale mršky kulaté a skluzké trátily se nám z kapsy jako voda ze sejtá, když ponocný odtruboval třetí, byli jsme oba dva šťastně na kvasnicích. Jáku: "Teď pojďte, bratře kamaráde, sic tu protančím duši a propjtem kalhoty a to by byl potom krásný návrat domů." Nu, on byl i takto krásný. Mezitím, co jsme v Bučinské hospodě bandili, pítužilo venku o dva kořičky; vítr jedovatý sekal do obličejů a šasil nám každých sto kroků lucernu, — k tomu hlavy těžké a boty v-kroku trochu nejisté — inu, štěstí ještě, že nebylo do mlýna daleko. Ve zdraví dorazíme k němu a stárek mluví z kořičky, abych prý tedy otevřel. — "Čím pak!" směju se a výprávím mu teprv teď, jakou křkolomnou štrachandou jsem se vysoukal z mlýna, i jak tou samou cestou polezu zase tam. "Bláznivý?" křikoval se kamarád. "Deset sklenic piva v sobě s chcer' po zmrzlém kole vyběhl a hřel a po hřel do mlejnice?" a už chtěl bučit na vrata. "Bláznivý?" strhl jsem mu zase já honem ruku, "cheč, aby mne šli budít do komory a posílali mne tobě otevřít?"

"Počkej, vzpomeň do skuliny hůl," napadá stárkovi. I vzepřeme, rup! — už to povoluje; ještě jednou rup a — finklo: zmrzlá rachota praskla jako jitrnice na pekáči, všechny tabulky na třísky.

"Marja Panno!" lekne se stárek, "teď jsme to vypáčili na dobro." Ve mně zas hrklo, jestliže to nahoře doslechli; starý je sice natvrdlý, ale za to stará má tenké spaní. Bez dalších diskursů vyšvihnu se tedy raději honem na okno, hup a už jsem v šalandě. Stárek jak by smet' za mnou. "Tak, a teď' jen kus houeň, abychom to zatrapené okno trochu ucpali," septám mu i začnu hledat. Kdyby mne byl nechal samotného hledat, mohlo být dobře; ale on šmídra napafen' si neobá pokoje, počne po tmě také hledat, t'ape sem, t'ape tam, vrazil do lavice, na níž stál džbán od piva, povál to všechno a rána jako z hmoždíře — malér hotový. Černé natřený prkněný strop našl šalandy byl zároveň podlahou hořejší světnice, kde spali mlynář a ženské; což divu, že taková tyranská rána vydělala paňmamu z nejlepšího spánku, ta pak že zase vydešila své okno natvrdlého Němce, který nemyslil nic jinak, než že je plný mlýn Bučinských zlodějů, pročť rázem strh' se zdí brokovnici, a hajdy po tmě dolů do mlejnice, kdež vypálil na zdař Bůh "do zlodějů" obě rány, a že se mlejno otáší."

"Pro pět ran!" křičí stárek, jako by je obě byl dostal do žeber. "Ktepelo, vyběhni honem k němu ven, nežli si nabije znovu."

Já dobrý blázen vskutku taky vyrazil ze šalandy do tmavé mlejnice, chci volat: "Her fotr!" ale než se sebe vyhrknu "herr", už jsem jich měl bejkovcem na herberku, až se mi duše zatajila v lopatkách! Skokem jako jelen byl jsem ajnčav' zase v šalandě, přibouchnu dveře, které se otvíraly do vnitř a držím je co síly mám — (neboť klíče jak živo u nich nebylo) — aby ten divoký Němec nevetl' za mnou.

"Už zase nabijí?" jektá stárek zuby. "Už nabíli!" povidám, "pojď držet dveře, sic nás tu postřelí jako zajíce."

"Hahaha! Inu, tohle jste tropli pěkný rumrejch."

"Jako právě v masopustě. Na hote klíče ženské, dole klíče hluchý Němec a stárek — no počkejte, ale ještě nebylo švanďé konec. Vzpomeň se tedy oba dva rameny o dvě, za nimiž funí už Němec jako měch — když tu slyším, jak nahoře otvírá se okno a moje Andulka, dětina, běduje do širého světa: "Pomoc! Zloději! Pomoc!" Hlavou mi projede nápad. Nechám stárka stárkem — drž si dvě dál, skočím k rzcbitému našemu oknu a volám nahoru: "Ale Andulko, vždyť to nejsou zloději, to jsme my!"

Ona ale: "Ne, ne, Franci, je honem honem, jsou to zloději, jsou."

U všech všudy, naposled možná že jsou zde také opravdoví zloději, pomyslím si, a v té ráži vyskočím ven a na pilu pro bidlo, i vyplhám se po něm Andulce do okna jako jeden Sokol. — Hoši, pro takový poměranc' jste jak živi nelezli po bidle. Stála tu v kořili jako anděl a jen se strachy kle mně tulila, chudinka! Neboť kurážná paňmama sběhla zatím svému panu otci dolů s pohrabáčem k pomoci, a nechala ji tu samotnou jako duši. Honem ji tedy vykládám mezi hubičkami, co a jak se stalo, aby se nebála, i přejdu si v duchu, aby se tam dole o ty dvě šalandové se stárkem ve zdraví rvali do rána. Ale tu pojednou zaslechneme ze mlejnice hlasitý smích, kterým patrně komedie právě už skončila. Jestli hubičku a už jsem letěl po schodech dolů. A co spatřím? Paňmama se tu v nočním lajblíku se světlím a pohrabáčem probývá smích, vedle ní chečtá se pan otec a proti ní v otevřených dve-

řích vykládá se smíchem upocený stárek: "Tohle je dobré! Já se tu jako blázen půl hodiny zapírám do dveří, až mám rameno spuchlé, ze strachu, aby sem pan otec s tou flintou nevrazil a on je zatím sám ve strachu přede mnou, — před zlodějem — drží a pítahuje ze všech sil, div kliku nevytrh'. Hahahaha!"

"A vy ospalo!" obrátí se ke mně paňmama se světlou, "vy se tam ve své komoře zabednete a hnypete, že by vás ani trouba soudného dne nezbudila. To jste měl slyšet ten špekáček, jak můj do toho štílel."

"Stílel? A na koho?" ptám se hloupě, když tu paňmama odskočí a srdcelomně vykřikne: "Pro pána Boha: moje zelí!" — "Wos is?" diví se Němec jako poleno a kouká vyjeven' na tu louži zelné vody na podlaže. Vypálil obě rány sekaného do kadečky s naloženým kyselým zelím, outory rozbité, jen to z nich prýšlelo. Heč, pomyslil jsem si: Taky ses zmýlíš v adrese!"

Z ČESKÝCH VLASTÍ.

Na Husův pomník v Praze, jenž státi bude 200 tisíc zlatých, je na hotovosti dopodok 50 tisíc zlatých.

Studentické observatoře astronomické. Na několika středních školách českých jedná se o stavbu astronomických observatoří studentických. Krok k tomu učinily již: gymnasium na Královských Vinohradech, v Chrudimi a Hradci Králové. Tež i nový plán reálky v Kutné Hoře obsahuje podobnou observatoř. Tyto úspěšné snahy dojdou snad pochopeň, neb není vzácnější a drahá věc povznášející vědy nad astronomii.

Výbuch v plesové síni. Z Plzně se oznamuje, že dne 28. ledna večer ve 3/4 hod., právě když měl započítí ples plzeňských truhlářů ve velkém sále Waldekov's, stal se tam při hlavním vchodu mezi sálem a šatnou plynový výbuch. Bezpochyby byl při dekorování místnosti některý kohoutek plynovodu náhodou otevřen a při rozsvícení unikl plyn vybuchl. Výbuchem roztrženo osm velikých leptaných skleněných tabulí a vřzaly se látkové dekorace, jakož i lambrekýny. Oběh byl rychle uhašen domácími lidmi. Poranění byli lehdce dva páni a jedna dáma z plesových hostů. Záhy byla škoda způsobená tak dalece napravena, že se mohl ples bez překážek konati.

Pneumatická pošta v Praze. V minulých dnech provedeny byly první zkoušky se stroji a celým zařízením pneumatické pošty v Praze a splnily veškeré očekávání. Tímto vyplněna bude částečně mezera v rychlém dodávání depesí a psaní obecněstvu vzdálenějšímu telegrafního neb poštovního úřadu, kterážto mezera v každém velkém městě ztrátou času při stoupající dopravě znatelná byla. K odstranění této závady dopravní sloužití má pneumatické spojení jednotlivých stanic mezi sebou, kde pomocí stlačeného neb zředěného vzduchu zasyky (jako depesé, dopisnice a psaní) z jedné stanice na druhou vysílány býti mohou. V podstatě jest to roura, spojující hlavní stanici s pobočnými, kteroužto rourou těsně prochází plechový pouzdro, do něhož určené dopisy se vloží a uzavře se koženým, přiléhajícím pouzdem. Pouzdro toto jest 58 milimetrů v průměru a 150 milimetrů dlouhé, podobu náběžky revolverového. K utěsnění slouží manžeta kožená, připevňaná na koncovém pouzdře. Prozatím provedeno spojení mezi hlavní poštou v Jindřišské ulici, Malým náměstím (Rottův dům) a Malou Stranou.

Místo svatby pokus o sebevraždu. Tyto dny potezal se ve Znojmě tannější obecní hlídač Jan Švarc v sebevražedném úmyslu ve svém domku kapelník nožem na krku. Poranění, která si způsobil, jsou velmi nebezpečná. Švarc měl se právě oženit, avšak nevěsta v posledním chvíli se zpátčila a zdráhala se podati mu svou ruku. Švarc vzal si nevěstin koš tak k srdci, že pokusil se o sebevraždu.

Sebevražda dynamitem. V domě kamenníka Fr. Staerka ve Frýdlantě udál se dne 21. ledna ráno výbuch. Šedesátiletý tento muž zvolil si hroznou smrt. Výbuchem dynamitem patrný ukončil svůj život. Lidé, kteří se po ráně do bity jeho sběhli, našli jej v krvi v posteli se smrtelnými ranami, jímž záhy podleh. Byl to

piják koťalky. Poslední týden byl bez práce.

Devacet let nepřetržitě starostou. Dne 12. ledna pořádl občané libešičtí (v okrese jičínském) vzácnou slavnost. Nynější starosta pan Jan Lachman dovršil koncem roku 1898 25leté nepřetržitě obecní starosta, na kterýžto čestný úřad byl devětkrát jednomyslně zvolen. Úřad zastával po celé čtvrtstoletí k největší spokojenosti svých spoluobčanů, zájmy jejich i proti každému hájil, obecní jmění poměrně nevelké spravoval tak obezřele, že za celou tu dobu obec libešičká, ač se stavěla silnice a přistavba školy, neplatila obecní přirážku a neudělala ani krejcaru diuhu.

Loupežná vražda. Dne 27. ledna vydal se radní a rolník Jan Dolanský ze Štářovicek se dvěma sousedy na povozu pro obecního býka do Smolína, kde jej pan Dolanský zaplatil. K poledni přijeli s býkem do Pšisnotic, kde k vůli krmení zastavili v hostinci. V době té přišel do Pšisnotic nějaký cizí neznámý člověk v prostředních letech. Neměl při sobě aničeho než cestovní hůl, a tázal se lid v Pšisnoticích, kudy vede cesta k Uherčicím; když mu ji lidé ukázali, nešel, nýbrž stál za posledním domkem podle cesty k Uherčicím, ustavičně vyhlédaje, jakoby něčeho čekal. Asi po 1. hod. šli dva sousedé Uherčicích s býkem z Pšisnotic a radní Dolanský asi po čtvrt hodině vydal se s vozem za nimi. Když vyjel za Pšisnotice, slyšeli lidé, jak neznámý žadál, by jej svezli, a viděli, jak tak k němu na vůz přisedl; lidé, nesoucí a vezoucí dříví z Uherčic, je potkali. Asi po čtvrt hodině vrah radnímu Dolanskému z nenadání roztržil hlavu a podřezal ostrým nožem krk, sebral mu peněženko a utrl hodinky s řetízem, zavražděného nechal na voze, obrátil koně s povozem zpět k Pšisnoticím a utkal polem směrem k Vranovicím a zabíjel pak k Uherčicím do lesa. Lidé z Pšisnotic ze vzdál viděli jej sice utkati, ale neušli, proč utká. Když k mrtvému přišli, pustili se za vrahem, ale již jej dostihnouti nemohli; zmizel v uherčickém lese. Die všeho musil vrah o Dolanském dobře vědět, že k Uherčicím pojede a že má u sebe peníze. Z jiné strany se sděluje, že četnictvo ve Vranovicích zatkl v noci s neděle na pondělek muže, na kterém lplí důvodně podezření, že p. Dolanského zavraždil. Zatčený šel dřív ve Vranovicích a vrátil se před rokem po tříleté vojenské službě do Židlochovic, kde se oženil. Jeho chování bylo nápadným tím, že žil již delší dobu bez zaměstnání a podezření ze zmíněné vraždy uvaleno na něho, protože popis osoby vrahy uplně se na něho hodí. Kromě toho nalezena na voze dřevěná dýmka, jakou mival zatčený, ale dnes se jí vykázní nemůže; rovněž nemůže prokázati, že by v době vraždy byl býval na jiném místě. Dne 1. února byl konfrontován s osobami, které viděly vraha jeti ve voze s p. Dolanským.

"Vysoká dáma". V pražském divadle Variété vystupuje dáma, vyrostlá tak vysoko, že i moravský kraján, známý občan Drásal, který před lety cestoval světem a pro svůj úžasný vzrůst byl před mětem všeobecného obdivu, musil by přiznati, že je touto obrovskou divčí postavou ptekonána. Miss Leah Mayova narodila se v Americe, mluví jen anglicky, čítá 20 let věku svého, vyniká pravidelnými tvary a podnikla cestu do Evropy na vyzvání jistého impresaria, který ji ubezpečil, že přijetá ku své vysoké postavě všeobecnou pozornost i obdiv a vyzíská také pěknou sumu peněz. I větší muži, postavil si ve vedle štléle Američanky, vypadají jako by byli vzrůstu zakrnělého. Od paty k hlavě měří Miss Leah Mayová 2 metry 38 centimetrů.

Krev v těle snadno nezdravým zažíváním žaludečním bývá znečištěna. Jakýkoliv způsob neživnosti vždy snadno vyléčen užíváním Dr. August Koenigs Hamburger Tropfen. Ony zčistí krev a pozdraví ústrojí tělesné.

Každý český farmář snadno může sklídit 100 buřtů kukuřice... PO AKRU... Kdýž saseje EARLY YELLOW ROSE aneb SNOW FLAKE WHITE. J. B. ARMSTRONG král kukuřice, v Shenandoah, Ia

VYHAZUJETE PENÍZE, ČHCEME VAŠE JMÉNO Sloux City Seed & Nursery Co. Sloux City, Ia

Úspěšné rolničení závisí výhradně od druhu semena, jaké zasejeme. Semena naše. Jež kupujeme zadrůnka, jsou vždy dobře zkušena a zaručujeme je co pravé dle jména a dle nejlepší klíčivosti.

VÝBĚR KUKURICOR SAZBOVKY: Pride of the North, 10 00 buřtů. Yellow Dent Learning, 21 25 buřtů. Legal Tender (čistá). — Zraje asi ve 100 dnech.

Shugart & Ouren, COUNCIL BLUFFS, IA.

Postarejte se o budoucnost svých rodin

WOODMAN of the WORLD, jenž vyplácí pojistné správně a rychle.

JEDNÁNÍ V ŘEČI ČESKÉ. Hledají se Jednatelé.

J. C. ROOT, 311 Sheely Block, OMAHA, NEB.

KUPTESI Přeplavní Lístky DO ANEBO Z ČECH U

J. J. Havelky Z Chicaga do

Bodenbachu, Časlavi, Chrudimi, Chebu, Karlových Var, Klatov, Litomyšle, Nepomuku, Pardubic, Plzně, Písku, Prahy, Tábora, Domažlic, Teplic atd. Adresujte: J. J. HAVELKA.

Lake Shore & Michigan Southern Těšobstará pojistkati za nejnižší ceny. 6. 111 E. Van Buren St. Room 31.

KUPUJTE JEN Kirchmanovo Naše české Mýdlo Božena... Mýdlo Sokol... Mýdlo Jsou nejlepší v trhu. THE KIRCHMAN CO. 1002 W. 121st St. Duvergne Chicago, Ill.